

Les lectures de la Santa Missa d'avui es refereixen a tres llibres diferents: primer, el llibre de la Llei, que el sacerdot Esdres va llegir «en presència del poble reunit a la plaça de davant la porta de les Aigües des del matí fins al migdia» (Ne 8,3); segon, el llibre de l'Evangeli, que sant Lluc va escriure perquè Teòfil pogués conèixer «la solidesa de l'ensenyament que has rebut» (Lc 1,4); i, tercer, el llibre de la profecia d'Isaïes, sobre la qual Jesucrist predicà a la sinagoga de Natzaret (Lc 4,16-17).

La primera lectura i el salm responsorial constitueixen un elogi del primer d'aquests tres llibres: «és perfecta la llei del Senyor, l'ànima hi descansa; és ferm el que el Senyor disposa, dona seny als ignorants» (Sl 18,8).

Aquesta llei són, òbviament, els Deu Manaments, que l'Altíssim va promulgar dalt la muntanya del Sinaí «enmig del foc, de fosc i de nuvolades» —i «no va afegir res més» (Ex 5,22). L'escriptor italià Roberto Calasso ha tret punta d'aquest detall: «per als preceptes secundaris, Jahvé era pròdig en especificacions i comentaris», però el Decàleg va ésser anunciat de manera molt laconica —la lectura dels primers vint versicles del capítol 5 de l'Èxode ho acredita— perquè «la naturalesa d'aquestes paraules era diferent. Es tractava d'axiomes. Totes les normes havien de derivar-ne i a aquestes deu paraules havien de remuntar-se. Però les deu paraules en si mateixes no havien de justificar-se. Només feia falta acceptar-les» (El libro de todos los libros, Barcelona: Anagrama, 2024, pàg. 212-213).

L'Antic Testament està format per la llei del Senyor i per les profecies, que durant molts segles anaren anunciant l'adveniment del Messies. Isaïes és sens dubte un dels profetes més coneguts —igual que cada any, fins fa poques setmanes, les seves lectures ens han acompanyat durant el temps d'Advent. Com escoltem a l'Evangeli d'avui, aquell dissabte a la sinagoga de Natzaret, Jesucrist va agafar precisament el seu llibre i va llegir el fragment en el qual es proclama «l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4,19). La profecia d'Isaïes continua amb una frase que no fou recollida per l'evangelista Lluc: «el dia que el nostre Déu farà justícia» (Is 61,2).

Per tant, «l'any de gràcia del Senyor» serà aquell en què els Deu Manaments —que són «tots són justíssims», com hem cantat també amb el salm d'avui (Sl 18,10)— seran respectats arreu del món i sense excepció. D'aquesta manera queden units, per una banda, la Llei del Senyor; i, per l'altra, les profecies de l'Antic Testament.

Arribem així al darrer llibre: l'Evangeli de Nostre Senyor Jesucrist. «Açò que avui sentiu contar de mi és el compliment d'aquestes paraules de l'Escriptura» (Lc 4,21), va dir el Messies després de plegar el volum de la sinagoga en què estava escrita la profecia d'Isaïes. En efecte, Jesús de Natzaret va venir per dur «a la plenitud» la Llei i els Profetes (Mt 5,17), per la qual cosa l'Evangeli mereix ésser llegit com la síntesi i l'apoteosi dels dos llibres que componen l'Antic Testament.

La doctrina del Cos de Crist que avui sant Pau exposa en la segona lectura es fonamenta en el principi de la unitat: «hem estat batejats en un sol Esperit per formar un sol cos» (1Co 12,13). El mateix criteri ens serveix també per a entendre la relació entre els llibres que venim comentant: la Llei, els Profetes i l'Evangeli.

Certament, no sempre és fàcil compaginar obres amb orígens tan diferents, escrites per autors que van viure en èpoques molt remotes i que perseguïen objectius diversos. Tot i així, els cristians sabem que aquests tres llibres troben el seu sentit últim en la persona de Jesucrist, en qui Déu Pare «ha volgut unir [...] totes les coses, tant les del cel com les de la terra» (Ef 1,10). Com llegim a l'Evangeli, en Ell, la segona persona de la Santíssima Trinitat, la Llei del Senyor arriba a la plenitud i es compleixen els anuncis dels Profetes.